

2014

EDUCATION

(General)

FOURTH PAPER

(Techniques and Methodology of Teaching)

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

Candidates **eligible** for Internal Assessment shall
answer Question Nos. 1 to 7

Full Marks : 90

Candidates **not eligible** for Internal Assessment shall
answer Question Nos. 1 to 8

Full Marks : 100

1. তলত দিয়াবোৰৰ খালী ঠাই পূৰ্ণ কৰা/উত্তৰ লিখা : $1 \times 10 = 10$

Fill in the blanks/Answer the following :

(a) অভিজ্ঞতা আৰু — দ্বাৰা আচৰণৰ সংশোধন কৰাই
হ'ল শিক্ষণ।

Learning is the modification of behaviour
through experience and —.

(Turn Over)

- (b) ভাল শিক্ষাদান প্রণালীবদ্ধ আৰু —।

Good teaching is systematic and —.

- (c) পাঠ-টোকাই শ্ৰেণীকক্ষত — অপচয় বোধ কৰে।

Lesson plan reduces the wastage of — in the classroom situation.

- (d) পাঠ-টোকাৰ পঞ্চখাপ পদ্ধতি উদ্ভাৱন কৰা শিক্ষাবিদ-গৰাকী হ'ল —।

— is the founder of five-steps of teaching in lesson plan.

- (e) কাৰ্যভিত্তিক পদ্ধতি তিনিটা ভাগত বিভক্ত, উদ্ঘাটনমূলক, সৃজনীমূলক আৰু —।

Activity method is classified into three, exploratory, creative and —.

- (f) খেলভিত্তিক পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰি শিক্ষা দিয়া নীতি উদ্ভাৱন কৰোঁতা প্ৰথমগৰাকী ব্যক্তি হ'ল —।

— was the first person to introduce play-way method in teaching process.

- (g) — মতে, কোনো বিশেষ ব্যৱহাৰিক উদ্দেশ্য নাইবা সমস্যা সমাধানৰ বাবে প্ৰয়োগ কৰা বিজ্ঞানভিত্তিক জ্ঞানেই হ'ল প্ৰযুক্তিবিদ্যা।

According to —, technology is the application of scientific knowledge to a practical purpose or problem.

- (h) NCTE ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the complete form of NCTE.

- (i) যোগাযোগ প্ৰধানকৈ দুটা ভাগত ভগোৱা হয়, ভাষিক যোগাযোগ আৰু — যোগাযোগ।

Communication is classified mainly into two, verbal communication and — communication.

- (j) — মতে, যোগাযোগ হ'ল পাৰস্পৰিক মনোভাৱেৰে আনৰ ভাব আৰু অনুভূতিত অংশগ্ৰহণ কৰা কাৰ্য।

According to —, communication is defined as the sharing of ideas and feelings in a mood of mutuality.

4×5=20

2. তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা :

Write short notes on the following :

- (a) শিক্ষাদান আৰু শিক্ষাগ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়া
Teaching-learning process
- (b) কৌশলমূলক পাঠ
Skill lesson
- (c) সামৰ্থ্যভিত্তিক শিক্ষাদান
Competency-based teaching
- (d) পদ্ধতিমূলক অভিগমন
System approach
- (e) ৰেডিঅ'ৰ শিক্ষাগত মূল্য
Educational value of radio

3. শিক্ষাদান প্রক্রিয়াৰ মূল সূত্রসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the maxims of teaching in teaching process.

অথবা / Or

এগৰাকী প্ৰাৰম্ভিক শিক্ষকৰ শ্ৰেণীকক্ষত সন্মুখীন হ'ব পৰা যি কোনো ছটা সমস্যা উল্লেখ কৰা। সমস্যাসমূহ সমাধানৰ বাবে দিব পৰা যি কোনো ছটা পৰামৰ্শ লিখা।

$$6+6=12$$

Write any six problems of a beginner teacher in classroom situation. Mention any six suggestions to solve these problems.

4. ভাল পাঠ-টোকাৰ যি কোনো ছটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা। ভাল পাঠ-টোকা প্ৰস্তুতিৰ বাবে শিক্ষকৰ যি কোনো ছটা অৰ্হতা লিখা।

$$6+6=12$$

Mention any six characteristics of a good lesson plan. Write any six qualities of a teacher to prepare a good lesson plan.

অথবা / Or

তলত দিয়া বিষয়কেইটাৰ চমু টোকা লিখা :

$$4 \times 3 = 12$$

Write short notes on the topics given below :

(a) অণুশিক্ষণ

Micro-teaching

- (b) জ্ঞানমূলক পাঠ

Knowledge lesson

- (c) টেলিভিছন (দূৰদৰ্শন)-ৰ শিক্ষাগত মূল্য

Educative value of TV

5. খেলভিত্তিক পদ্ধতিৰ তিনিটা লক্ষণ কি কি, উল্লেখ কৰা।
খেলভিত্তিক পদ্ধতিৰ সুবিধাসমূহ চমু আলোচনা কৰা।

$$3+9=12$$

Mention three characteristics of play-way method. Describe in brief the advantages of play-way method.

6. শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

$$6+6=12$$

Explain the aims and objectives of educational technology.

অথবা / Or

শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিজ্ঞান মানে কি? শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ যি কোনো এটা সংজ্ঞা ব্যাখ্যা কৰা। আধুনিক শিক্ষা ব্যৱহাৰত শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ 'পঞ্চ এম'কেইটা কি কি, উল্লেখ কৰা।

$$4+4+4=12$$

What is meant by educational technology? Explain any one definition of educational technology. Mention the '5 M's of educational technology in modern teaching process.

7. শিক্ষাত 'যোগাযোগ' মানে কি? শিক্ষাদান ব্যৱস্থাত যোগাযোগ প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 4+8=12

What is meant by 'communication' in education? Discuss the importance of communication process in teaching.

অথবা / Or

যোগাযোগৰ যি কোনো তিনিটা সংজ্ঞা লিখা। শ্ৰেণীকক্ষত যোগাযোগ ব্যৱস্থা প্ৰভাৱিত কৰা বিভিন্ন দিশসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 6+6=12

Write any three definitions of communication. Explain the different factors affecting classroom communication.

(In lieu of Internal Assessment)

8. অণুশিক্ষণে শ্ৰেণীকোঠাৰ শিক্ষণত কেনেদৰে সহায় কৰে? 10

How does microteaching help in classroom teaching?

***